

Sygn. akt I CSK 2731/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z wniosku S. spółki akcyjnej w B.
z udziałem S. spółki akcyjnej w B., Skarbu Państwa - Prezydenta Miasta Sosnowca
i Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Sosnowcu
o zasiedzenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości,
na posiedzeniu niejawnym 17 lutego 2023 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach
z 29 września 2021 r., sygn. akt IV Ca 67/21,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki postępowania S. spółki akcyjnej w B. kwotę 4 067 (cztery tysiące sześćdziesiąt siedem) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach z 29 września 2021 r. (sygn. akt IV Ca 67/21) wnioskodawczyni S. S.A. z siedzibą w B. oparła wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania na przesłance określonej przez art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że wyróżniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zachodzi wtedy, gdy zasadność zarzutów podniesionych w skardze kasacyjnej wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, nie publ.). Tych wymogów nie spełniła skarżąca, która znaczną część skargi kasacyjnej oparła na zarzucie wadliwej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, konsekwencją czego, jej zadaniem, była nieprawidłowa ocena Sądu drugiej instancji odnosząca się do kwestii posiadania przez wnioskodawczynię (jej poprzedników prawnych) nieruchomości w dobrej wierze w zakresie odpowiadającym prawu użytkowania wieczystego zarówno w dniu 7 lutego

1989 r., czy też w chwili wejścia w życie - w dniu 5 grudnia 1990 r. - ustawy z 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (Dz.U. z 1990 r. Nr 79, poz. 464, dalej: „ustawa z 29 września 1990 r.”). Wniosek o oparciu skargi kasacyjnej na kwestionowaniu oceny dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleń faktycznych potwierdza podniesiony w skardze kasacyjnej, w ramach podstawy kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c., zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. zarówno samodzielnie, jak również w powiązaniu art. 234 k.p.c. i art. 7 k.c., który zmierza do podważenia oceny dowodów dokonanych przez Sąd drugiej instancji. Tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Z normą wyrażoną w tym przepisie ściśle związany jest też art. 398¹³ § 2 k.p.c., zgodnie z którym w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powoływanie nowych faktów i dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustalaniem faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia. Z powołanych przepisów wynika, że zadaniem Sądu Najwyższego realizowanym w postępowaniu kasacyjnym jest kontrola prawa: materialnego i procesowego, nie zaś kontrola oceny dowodów i dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, co jest zadaniem realizowanym przez sądy powszechne rozpoznających sprawę w pierwszej i drugiej instancji. Z tej przyczyny w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, nie publ., z 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, nie publ., z 5 września 2008 r., II UK 370/07, nie publ., z 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z 12 sierpnia 2020 r., I UK 350/19, nie publ. i z 13 października 2021 r., III USK 198/21, nie publ.).

Nie można uznać, aby w świetle dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych konstatacja Sądu drugiej instancji, że władanie nieruchomością przez

wnioskodawczynię (jej poprzednika prawnego) poczynawszy od dnia 7 lutego 1989 r., czy też od dnia wejścia w życie (5 grudnia 1990 r.) ustawy z 29 września 1990 r. nie miało cech posiadania prawa użytkowania wieczystego w dobrej wierze była oczywiście błędna, a przez to skarga kasacyjna oczywiście uzasadniona, skoro z ustaleń tych wynika, że w latach poprzedzających te daty wnioskodawczyni (jej poprzednicy prawni) wprawdzie faktycznie zarządzała sporną nieruchomością, ale prawo zarządu do niej było stwierdzone na rzecz poprzednika prawnego uczestniczki postępowania S. S.A. - tj. Huty im. [...] w S., będącej przedsiębiorstwem państwowym - który uiszczał też związane z tym opłaty, a w konsekwencji, że nie znajduje uzasadnienie stanowisko wnioskodawczyni, że mogła ona mieć usprawiedliwione przekonanie, że spełnia warunki ustawowe dla nabycia prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej, a określone dopiero w art. 2 ust. 1 ustawy z 29 września 1990 r. Wnioskodawczyni akceptowała wyżej określony stan rzeczy. Pomimo posiadania dokumentów sporządzonych pod koniec lat 40-tych XX wieku, na które powołuje się w skardze kasacyjnej jako świadczących o jej dobrej wierze, w okresie kilkudziesięciu lat, które upłynęły od daty ich sporządzenia do dat, z którymi wnioskodawczyni wiąże początek biegu zasiedzenia, nie zmanifestowała ona, że zakres jej władania nieruchomością odpowiadał zakresowi władania nieruchomością państwową przez państwową osobę prawną, której przysługiwało prawo zarządu takiej nieruchomości. Zrobiła to dopiero wiele lat po dniu 5 grudnia 1990 r., mimo świadomości obowiązywania przepisów dokonujących swego rodzaju „uwłaszczenia” państwowych osób prawnych na mocy art. 2 ust. 1 ustawy z 29 września 1990 r., zgodnie z którym grunty stanowiące własność Skarbu Państwa lub własność gminy (związku międzygminnego) będące w dniu 5 grudnia 1990 r. w zarządzie państwowych osób prawnych innych niż Skarb Państwa stały się z tym dniem z mocy prawa przedmiotem użytkowania wieczystego.

Wskazać należy, że nie zachodzi również nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania

kasacyjnego - na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną - orzeczono na podstawie 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i 13 § 2 k.p.c. oraz przepisów § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 5 pkt 1 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).